Dansk Teologisk Tidsskrift 88. årg., 2025, s. 192-193

Inkarnation, økologisk teologi og kristen politik?

Ja, det lyder nærmest for godt til at være sandt, men Dansk Teologisk Tidsskrift udkommer nu igen med nummer, hvor det kristne udsagn om, at Gud er blevet menneske, og dettes betydning i form af tillid til fremtiden og kærlighed mellem mennesker er de store emner. De tre artikler, der tager udgangspunkt i henholdsvis Thomas Aquinas, Timothy Morton og Hannah Arendt følges også i dette nummer af en række anmeldelser af nye danske og internationale teologiske udgivelser.

I den første artikel "Varför blev Gud människa? Thomas av Aquino om inkarnationens motiv" skriver Stefan Lindholm om middelalderens skolastiske diskussion af hvorfor Gud var blevet menneske Kristus. Disse teologer antog, at det forhold sig sådan, og de forsøgte at udrede betydningen af det og af dettes forudsætninger. Er det fx en antagelse, som forudsætter den opfattelse, at menneskeheden er faldet? Eller kunne man også forestille sig Guds inkarnation i en situation, hvor menneskeheden ikke var faldet i synd og død? Faldet i lidelse? Lindholm fremstiller diskussionen med på den ene side Rupert af Deutz og John Duns Scotus, der sagde ja til at inkarnationen forudsætter et fald, og på den anden Thomas Aquinas, der var mere tilbageholdende; og Lindholm sætter det i sammenhæng med en diskussion om Kristus og af kristologien. Med udgangspunkt i dette undersøger Lindholm Aquinas' position nærmere, ser på betydningsbærende begreber og potentielle spændinger, som den fører med sig. Disse spændinger behøver ikke udgøre et problem, men tolkes konstruktivt.

I den næste artikel "Timothy Mortons øko-kristne vision af himmel og helvede" forudsætter Lars Albinus på den ene side en faldet verden, men fremhæver på den anden side måder, som man kan forestille sig forsoning på. Artikel fremstiller filosoffen Timothy Mortons økologiske tænkning. Morton, som i over 40 år har været involveret i tantrisk buddhisme, er blevet kristen og udfolder en økologisk-kristen vision i bogen *In Search of a Christian Ecology* (2024). Albinus undersøger indholdet og fremhæver Mortons forsøg på at integrere Kristi budskab om Guds riges nærhed med en påskønnelse af jordens biosfære og argumenter for, at en kristen økologi indebærer tillid til fremtiden. Albinus er her især optaget af, hvad det kristne betyder for Mortons filosofiske selvforståelse. Hvilken forskel gør det kristne for filosofien og fremtiden?

Forsoning, tillid og kærlighed er også til diskussion i dette nummer sidste artikel om den antipolitiske kærlighed hos Hannah Arendt

af Anne Marie Pahuus. Fokus i denne anmeldelsesartikel er Niels Grønkjærs *Hannah Arendt og kærligheden – En religionsfilosofisk kritik*. Pahuus beskriver Grønkjærs tilgang til Arendt gennem Jørgen K. Bukdahl og Hegel og hævder, at Grønkjær fremstiller Arendt som en, der adskiller kærligheden fra den politiske sfære, og han fokuserer på hendes modvilje mod at se kærlighed som fundament for politisk handling. Det kritiserer Grønkjær Arendt for, og han stiller hende derfor over for Hegel, som han foretrækker. Det gør han på grund af Hegels forestilling om en forsoning af det individuelle og det fælles i kærligheden. Ifølge Grønkjær skyldes disse udfordringer hos Arendt indflydelsen hun fik fra Heidegger. Den fik hende væk fra de Hegelske idealer og rejser spørgsmålet om kærlighedens eventuelle indflydelse på det politiske perspektiv. Pahuus tøver overfor Grønkjærs læsning af Arendt og overfor de konsekvenser, som den kan have. Måske den Hegelske integrationstænkning har en bagside? Måske den Hegelske forsoning kan blive eller ligefrem hos Grønkjær bliver mere undertrykkende end befriende? Måske involverer dette et spørgsmål om perspektiv? Pahuus følger ikke Grønkjær hele vejen, men afslutter sin artikel med kritiske bemærkninger og en understregning af betydningen af Arendts værk om Augustin og hendes forestilling om fødsel og genfødsel som en indvending mod en muligvis for hurtig forening af det teologiske og politiske. Disse spørgsmål og indsigter forekommer for tiden ikke at være blevet mindre aktuelle.

Måske bidrager dette også til den polemik og til nogle af de udfordringer, som flere af anmeldelserne afspejler. Else Marie Wiberg Pedersen anmelder Margrethe Kamille Birkler og Anders-Christian Jacobsen *Frygt ikke! Indføring i kristen dogmatik, bind 2*; Martin Ravn har læst *Hans-Georg Gadamer/Martin Heidegger Briefwechsel 1922-1976 und andere Dokumente*; Carsten Bach-Nielsen anmelder Jørgen I. Jensens omfattende samling *Ansigtet. Musik og kristendom*; Jakob Engberg anmelder 2. udgaven af Sandra Kastfelts bog *Den tidlige kristne billedverden*; Mattias Sommer Bostrup har læst Markus Wriedt (red.) *Differenz und Wahrheit. Theologische Transformationen konfessioneller Glaubensreflexion zwischen 1750 und 1914* Martin Schwarz Lausten anmelder det seneste bind af *Melanchthons Briefwechsel, Band T 25: Texte 7455-7802 (April 1555-April 1556)* og Mogens Müllers anmelder af Jonathan M. Potters *Rewritten Gospel. The Composition of Luke and Rewritten Scripture.*

God læselyst!
Johanne Stubbe Teglbjærg Kristensen